Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok és közokiratok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési tanúsítvány bevezetéséről

(COM(2009) 154 végleges – 2009/0157 (COD))

(2011/C 44/25)

Előadó: **Claudio CAPPELLINI**

2009. november 20-án a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok és közokiratok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési tanúsítvány bevezetéséről

COM(2009) 154 végleges – 2009/0157 (COD).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2010. június 15-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2010. július 14–15-én tartott, 464. plenáris ülésén (a 2010. július 14-i ülésnapon) 119 szavazattal, 1 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. **Következtetések és ajánlások**

1.1 Az EGSZB üdvözli az Európai Bizottság javaslatát, megjegyzi azonban, hogy a dokumentum nem felel meg a zöld könyv által keltett várakozásoknak, és még inkább alulmarad az EGSZB 2005. október 26-i véleményében megfogalmazott ajánlásokhoz képest.

1.2 Az EGSZB úgy véli, hogy a rendeletjavaslat fontos eszköz a civil társadalom számára, mivel növeli a jogi kiszámíthatóságot és megkönnyíti a nemzetközi öröklés gyors és költséghatékony rendezését az EU tagállamaiban. Felhívja azonban az Európai Bizottság figyelmét arra, hogy a rendeletjavaslat különböző nyelvi változatait felül kell vizsgálni, biztosítandó, hogy azok megfeleljenek egymásnak, és helyes legyen a használt jogi terminológia.

1.3 Az EGSZB aggályoknak is hangot ad, különösen a nem EU-tagállamok jogának szerepét és az öröklési tanúsítvány egyes jellemzőit illetően. Ezek az aggályok a 26. cikk új, javasolt változatával és a 43. cikk (2) bekezdésében előírt határidő meghosszabbításával feloldhatók. A rendeletjavaslat igen összetett dokumentum, amelynek alapos elemzéséhez és bemutatásához hosszabb, az EGSZB szokásos normáit meghaladó munkadokumentumra lenne szükség.

1.4 Az EGSZB határozottan javasolja a rendeletjavaslat alábbi változtatásait.

i. a rendeletjavaslat indokolásának 1.2., illetve 3.2. pontjába beillesztendő: „Ezek az eltérő szabályok hátráltatják és késleltetik a jogos örökös az elhunyt javai fölötti tulajdonjogának gyakorlásában.” és „A tagállamok egyoldalú fellépése elégtelen volna a rendeletjavaslat összes célkitűzésének eléréséhez.” (lásd a 3.4.3. és a 3.4.4. pontot);

ii. az 1. cikk (1) bekezdése kiegészítendő annak egyértelművé tételével, hogy a rendeletjavaslat csak „nemzetközi összefüggésekkel rendelkező helyzetekre” vonatkozik (lásd a 4.1.1. pontot);

iii. a 21. cikk (1) bekezdésében a „további” szó helyére az „egyéb” szó kerüljön (lásd: 4.3.8.);

iv. a 25. cikk helyére a következő cikk kerüljön: „Egyetemes alkalmazás. E rendelet akkor is meghatározza az alkalmazandó jogot, ha e jog nem valamely tagállam joga.” (lásd: 4.3.9.);

v. a 26. cikk helyére az alábbi szövegű cikk kerüljön: „Ha az elhunyt a 17. cikk értelmében nem választott alkalmazandó jogot, valamint e rendelet értelmében az alkalmazandó jog valamely nem uniós tagállam joga, és annak kollíziós szabályai alkalmazandónak minősülnek akár egy uniós tagállam, akár egy másik olyan nem uniós tagállam jogára, amely saját jogát alkalmazná, e másik állam joga alkalmazandó. Ez a cikk nem alkalmazandó az öröklési szerződésre, amelynek a 18. cikk (2) bekezdésében előírt illetőségi kritériuma az a jog, amellyel a legszorosabb kapcsolatokat mutatja.” (lásd: 4.3.10.1.);

vi. a 27. cikkbe a rendelet minden nyelvén beillesztendő a „nyilvánvalóan” szó az „összeegyeztethetetlen” szó elé, valamint – legalábbis a francia és az olasz változatban – a „nemzetközi” szó a „közrend” elé (lásd: 4.3.11.);

vii. a 27. cikk (2) bekezdésében az „its clauses regarding” angol nyelvi változat nem felel meg a „ses modalités concernant” („vonatkozó feltételei”) francia nyelvi változatnak. Ajánlatos az „its provisions” („vonatkozó feltételei”) kifejezés megtartása a rendelet összes nyelvén (lásd 4.3.12.);

viii. a 43. cikk (2) bekezdésében foglalt határidő 9 vagy 12 hónapra módosítandó (lásd: 4.6.1.).

2. **Háttér**

2.1 A javaslat egy igen összetett témával foglalkozik, amely – az állampolgárságra való tekintet nélkül – minden olyan személy számára fontos, akinek a szokásos tartózkodási helye az Európai Unióban van (a 6. cikk rendelkezik bizonyos kiterjesztésekről is). Az öröklésről és végrendeletről szóló zöld könyv [1] széles körű konzultációs folyamatot indított el a nemzetközi törvényes, illetve végrendeleti öröklésről.

2.2 A rendeletjavaslat mint egységes normatív eszköz fontossága abból fakad, hogy jelenleg az EU tagállamaiban igen változatosak a jogszabályok az alábbiak tekintetében:

a) az alkalmazandó jog meghatározása;

b) bíróságaik joghatóságának hatásköre a nemzetközi végrendeletek és öröklési ügyek terén;

c) azon feltételek, amelyek mellett egy más EU-tagállamban hozott határozat elismerhető és végrehajtható; valamint

d) azon feltételek, amelyek mellett a más EU-tagállamban létesített közokiratok elismerhetők és végrehajthatók.

2.3 Az egyértelműség érdekében a rendeletjavaslat arra törekszik, hogy egységes rendszert hozzon létre e szabályok tekintetében, amelyek mind a nemzetközi magánjog hatálya alá tartoznak, és a nemzetközi végrendeletek és öröklések kimenetelét az – eljáró bíróságnak (EU-tagállamnak) a (rendeletjavaslatban foglalt) sajátos kollíziós szabályai szerint – azokra alkalmazandó jogtól teszik függővé. Ezzel szemben a rendeletjavaslat önmagában nem kíván semmiféle joghatást gyakorolni az EU-tagállamoknak az örökösök jogállására, jogaira és kötelességeire nézve az elhunyt tulajdona (vagy ingatlana) tekintetében irányadó nemzeti anyagi jogára. Ez alól a VI. fejezettel létrehozott európai öröklési tanúsítvány sem kivétel: ez a jogállás bizonyításával függ össze, azonban nem ír elő egységes nemzeti anyagi jogi rendelkezéseket az ilyen jogállás megszerzéséhez szükséges feltételeket illetően. Általánosabban tekintve a kérdést, a nemzeti anyagi jog – a rendeletjavaslaton túlmenően – nem tartozik a Szerződés 65. cikkének b) pontjával létrehozott hatáskör hatálya alá sem.

[1] COM(2005) 65 végleges.

3. **Általános megjegyzések**

3.1 Az öröklésről és végrendeletről szóló zöld könyvről alkotott véleményében [2] az EGSZB többek között:

a) üdvözli a zöld könyvet, és „az általa felvetett kérdéseket alapvetőnek és sürgetőnek tartja”;

b) felhívja az Európai Bizottság figyelmét „azokra az adóügyi problémákra, amelyekkel egy – két vagy több ország területén – elhelyezkedő vagyon örökösei találják szembe magukat”, és

c) nyíltan hangot ad érdeklődésének, megjegyezve, hogy „azon az álláspontón van, hogy a végrendeletek és öröklés az uniós polgárok számára igen jelentős kérdésnek számít. Nem szabad csalódást okozni a polgároknak, akik a formalitások egyszerűsítését, nagyobb jog- és adóbiztonságot, valamint nemzetközi örökösödési ügyekben a lehető legnagyobb gyorsaság biztosítását várják el a közösségi irányelvtől.”

3.2 Négy évvel a zöld könyv elemzése után az EGSZB-nek felül kell vizsgálnia a végrendeletekkel és örökléssel – mint „az uniós polgárok számára igen jelentős kérdésnek” ítélt problémakörrel – kapcsolatos érdekeltségi nyilatkozatát az Európai Bizottság által a rendelettervezetben javasolt szerkezet és konkrét rendelkezések tekintetében.

3.3 *A jelenlegi rendelettervezetben rejlő lehetőségek és az érdekelt felek*

3.3.1 Meg kell jegyezni, hogy az EGSZB véleményében [3] felszólította az Európai Bizottságot, hogy foglalkozzon az adóügyi problémákkal, és jelezte, hogy fontosnak tartaná a „nagyobb (…) adóbiztonság” kérdését. Mindamellett a rendeletjavaslat hatályának fényében és a Szerződés 65. cikkével biztosított hatáskör szűkössége miatt a rendeletjavaslat a végrendeleteknek és öröklésnek csak a nemzetközi magánjoggal összefüggő szempontjaival foglalkozik, valamint nem célja, hogy közvetlen hatással legyen a tagállamoknak a nemzetközi végrendeletek és öröklés adóügyi szempontjaival kapcsolatos jogára.

3.3.2 Míg a végrendeletet – ha készül ilyen – az örökhagyó a halála előtt készíti, és haláláig visszavonhatja, az öröklési szabályok pedig azonnal az elhalálozást követően alkalmazandók, mind a végrendelet, mind az öröklés csak az elhalálozást követően lép hatályba, és emelkedik jogerőre, meghatározva a haláleset vagyoni következményeit. Ezért a rendeletjavaslat mindenkit, a civil társadalom valamennyi kategóriájába tartozó érdekelt felet egyaránt érint.

3.3.3 Mindamellett alkalmazási hatályát illetően az egyértelműség kedvéért le kell szögezni, hogy a rendeletjavaslat:

a) csak azokra a végrendeletekre és öröklési ügyekre alkalmazandó, amelyek nemzetközi összefüggésekkel rendelkeznek – ezt a rendeletjavaslat nem határozza meg –, azonban a jóval nagyobb számú tisztán belföldi öröklési ügyre nem, és

[2] HL C 28., 2006.2.3., 1. o.
[3] HL C 28., 2006.2.3., 1. o.

b) csak magánszemélyekre (azaz természetes személyekre) alkalmazandó, magánjogi, illetve közjogi jogi személyekre nem.

3.4 *Célkitűzések és a szubszidiaritás elve*

3.4.1 Az uniós rendelet valóban egységes és kötelező joghatást gyakorol az EU tagállamaira, illetve azok nemzeti jogszabályaira és bíróságaira: ezzel magyarázható, hogy a rendeletjavaslat jelentős mértékben fokozni fogja a jogi kiszámíthatóságot az általa szabályozott valamennyi kérdésben. Ez a joghatás a rendeletjavaslat közvetlen hozzáadott értékének tekinthető. A javaslat rendelkezései minőségének és pontos megfogalmazásának biztosítása elsődleges prioritás.

3.4.2 A hangoztatott cél – miszerint a rendelet „felszámolja a személyek szabad mozgása előtti valamennyi (…) akadályt" – ellenére nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy azt a kérdést, hogy egy adott magánszemély egy adott uniós tagállamban rendelkezik-e „örökösi" jogállással és törvényes „jogokkal" az elhunyt tulajdona tekintetében, nem a (rendeletjavaslat tárgyát képező) nemzetközi magánjogi rendelkezések, hanem az EU-tagállamok végrendeletekre és öröklésre alkalmazandó nemzeti jogának vonatkozó anyagi jogi rendelkezései alapján kell megválaszolni. A rendeletjavaslat e tekintetben nem eredményez változást, mivel nem egységesíti az ilyen anyagi rendelkezéseket. A Lisszaboni Szerződés hatálybalépésével a javaslat indokolását felül kell vizsgálni, és ahol szükséges, módosítani kell. Az EGSZB megismétli azt az Egyesült Királyság, Írország és Dánia helyzetét illető felszólítását, hogy ezeknek a tagállamoknak szándéknyilatkozatot kell tenniük e rendelet végrehajtásáról.

3.4.3 Ennek tisztázása után a rendeletjavaslat indokolásának 1.2. pontja egy helytálló megállapítást („Ezek a személyek tehát jelenleg komoly nehézségekkel szembesülnek a nemzetközi örökléssel összefüggésben felmerülő jogaik érvényesítésénél") és egy kevésbé meggyőző és messzemenő következtetést tartalmaz, amelyet a tulajdonjogra is kiterjesztenek („Ezek az eltérő szabályok megakadályozzák a magántulajdonhoz való jog maradéktalan gyakorlását is"). Ehelyett pontosabbnak és megfelelőbbnek tűnik egy enyhébb megfogalmazás, például: „Ezek az eltérő szabályok hátráltatják és késleltetik a jogos örököst az elhunyt javai fölötti tulajdonjogának gyakorlásában".

3.4.4 A következő kijelentésben: „A tagállamok egyoldalú fellépése következésképp ellentétes volna ezzel a célkitűzéssel", az „ellentétes" kifejezés túlzó. Ha az EU tagállamai úgy kívánják, az 1989. évi Hágai Öröklési Jogi Egyezmény ratifikálásával a rendeletre való tekintet nélkül is törekedhetnek legalábbis az alkalmazandó jog egységes meghatározására. Az EGSZB úgy véli, hogy megfelelőbb lenne egy enyhébb kifejezés használata, például: „A tagállamok egyoldalú fellépése elégtelen volna a rendeletjavaslat összes célkitűzésének eléréséhez."

4. **Részletes megjegyzések**

4.1 *I. fejezet: Hatály és szerkezet*

4.1.1 A rendeletjavaslat célja a nemzetközi összefüggésekkel rendelkező végrendeletek és öröklési ügyek szabályozása, azonban nem határozza meg ezeket a nemzetközi összefüggéseket. Az egyértelműség kedvéért utalni kellene arra, hogy a rendeletjavaslat kizárólag a „nemzetközi összefüggésekkel rendelkező helyzetekre" alkalmazandó.

4.1.2 Amint címéből is kiderül, a rendeletjavaslat hatálya kiterjed mind a joghatóságra (II. fejezet), mind a határozatok elismerésére és végrehajtására (IV. fejezet), azaz a nemzetközi magánjog azon két ágára, amelyre (az alkalmazandó joggal kapcsolatos szabályok kivételével) vonatkozik a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK rendelet hatálya, amely hatóköréből kizárja a végrendeleteket és az öröklést. Ez a joghézag magyarázza azon döntés fontosságát, hogy a rendeletjavaslat hatályát és az egységes szabályok bevezetését a nemzetközi öröklés tekintetében a nemzetközi magánjog mindhárom ágára, így az alkalmazandó jogra, a joghatóságra és a határozatok elismerésére és végrehajtására is kiterjesztették.

4.2 *II. fejezet: Joghatóság*

4.2.1 A joghatóságról szóló II. fejezet (3–15. cikk) valamennyi tagállami bíróságra alkalmazandó, nem igazságügyi hatóságokra azonban csak szükséges esetben kell alkalmazni.

4.2.2 Általános joghatóságot annak a tagállamnak a bíróságai kapnak, amelynek a területén az elhunyt szokásos tartózkodási helye volt elhalálozásának időpontjában. Állampolgársághoz kötődő feltétel egyértelműen nincs. Meg kell jegyezni, hogy az általános uniós joghatósági rendszer vagy *lex generalis* – azaz a 44/2001/EK rendelet – szintén a tartózkodási hely alapján határozza meg az általános joghatóságot, figyelmen kívül hagyva az állampolgársággal kapcsolatos mindennemű megfontolást.

A rendeletjavaslat értelmében ez az általános joghatóság nemcsak az (elhunyt) uniós polgárokra, hanem az EU-n kívüli országok állampolgáraira is alkalmazandó, amennyiben azok szokásos tartózkodási helye haláluk időpontjában valamely uniós tagállamban volt.

4.2.3 Amennyiben a halál időpontjában az elhunyt szokásos tartózkodási helye nem valamely tagállamban volt, bizonyos esetekben a tagállami bíróságok ennek ellenére „fennmaradó joghatósággal" rendelkeznek, ami az uniós tagállami bíróságok joghatóságát jóval azon az egyszerű eseten túl is kiterjeszti, amikor az elhunyt szokásos tartózkodási helye halála időpontjában valamely uniós tagállamban volt. Az állampolgárság nem feltétele az általános joghatóságnak, ám alapot szolgáltathat a fennmaradó joghatósághoz.

4.2.4 A rendeletjavaslat értelmében azon tagállam bíróságai, amelyben a vagyontárgy elhelyezkedik, pusztán ezen az alapon nem rendelkeznek általános joghatósággal. Egyetlen részleges kivétel létezik ez alól, az adott vagyontárgy átruházása, közzétételi nyilvántartásba való felvétele vagy áthelyezése esetében.

4.3 *III. fejezet: Alkalmazandó jog*

4.3.1 A III. fejezet (16–28. cikk) egységes szabályokat határoz meg az alkalmazandó jogról. Főszabályként az öröklés egészére alkalmazandó jog annak az államnak a joga, amelyben az elhunyt szokásos tartózkodási helye volt elhalálozásának időpontjában. Más feltétel – például az állampolgárság tekintetében – nem alkalmazandó. Nem tesznek megkülönböztetést az ingó és ingatlan vagyon között.

4.3.2 Meg kell jegyezni, hogy a rendeletjavaslatban foglalt, az uniós tagállamok bíróságai által alkalmazandó kollíziós szabályok arra való tekintet nélkül határozzák meg az alkalmazandó jogot, hogy az alkalmazandó jog szerinti ország uniós tagállame vagy sem (25. cikk).

4.3.3 A nemzetközi magánjog hagyományosan elismeri a „felek autonómiáját", azaz azt a lehetőséget, hogy szerződéses ügyekben a felek szabadon választhassák meg az alkalmazandó jogot. A rendeletjavaslat értelmében egy adott személy megválaszthatja az öröklésének egészére irányadó jogot, de ilyenként csak annak az államnak a jogát választhatja, amelyben állampolgársággal rendelkezik.

4.3.4 A jogi kiszámíthatóság érdekében ennek a választásnak határozottnak kell lennie, és a végintézkedés formájában tett nyilatkozatba kell foglalni.

4.3.5 Más témát képeznek az öröklési szerződések, amelyek nem tévesztendők össze az öröklés egészére irányadó jog megválasztásával. Egy személy utáni öröklésre vonatkozó szerződésre az a jog az irányadó, amely a rendeletjavaslat értelmében akkor lett volna alkalmazandó ennek a személynek a haláleset miatti öröklésére, ha az illető a megállapodás megkötésének napján hal meg. Az öröklési szerződések érvényességének előnyben részesítése érdekében alternatív illetőségi kritériumokat alkalmaznak.

4.3.6 Mind az összehasonlító, mind az egységes jog tekintetében igen fontos kérdés az alkalmazandó jog hatálya. A rendeletjavaslat úgy terjeszti ki az alkalmazandó jog hatályát, hogy az az öröklés egészére irányadó az öröklés megnyílásától kezdve a hagyaték jogosultakra történő végleges átruházásáig. A logika nyilvánvalóan az, hogy a lehető legtöbb jogi kérdést fogjanak össze egyetlen alkalmazandó jog alá a jogi kiszámíthatóság növelése, valamint a több (külföldi) jog bonyolult és időigényes tanulmányozása szükségességének csökkentése érdekében. A rendeletjavaslat hosszan, ám a teljesség igénye nélkül felsorolja az alkalmazandó jog hatálya alá tartozó kérdéseket, amelyek így magukban foglalják az öröklés fel nem sorolt kérdéseit is annak megnyílásától kezdve a hagyaték jogosultakra történő végleges átruházásáig.

4.3.7 Az öröklésre alkalmazandó jog az öröklés megnyílásától kezdve a hagyaték jogosultakra történő végleges átruházásáig az öröklés egészére irányadó, ám nem akadályozza a vagyontárgy elhelyezkedése szerinti állam jogának alkalmazását, amennyiben az örökség vagy hagyaték elfogadása vagy az arról való lemondás esetén az öröklésre alkalmazandó jog által előírtakhoz képest további alaki követelményeket ír elő.

4.3.8 E rendelkezés esetében ajánlatos egyértelműsíteni, hogy a 21. cikk (1) bekezdésében foglalt „előírtakhoz képest utólagos (*) alaki követelményeket" kitételben az „utólagos" (azaz utána következő) valóban a megfelelő kifejezés-e, vagy inkább a „további" vagy „egyéb" (alaki követelmények) felelne meg a szándéknak. Vélhetően a „további" vagy „egyéb" kifejezés alkalmazása kedvezőbb lenne e rendelkezés tekintetében.

4.3.9 Az EGSZB azon a véleményen van, hogy az „Egyetemes alkalmazás"-ról szóló rendelkezésben (25. cikk) használt terminológiának egyértelműen csak azt kellene tükröznie, amiről a jövőbeni rendelet III. fejezete szól, azaz az alkalmazandó jogot kellene meghatároznia. Ezért egyszerűbb és kedvezőbb megfogalmazás lenne a következő: „Egyetemes alkalmazás. E rendelet akkor is meghatározza az alkalmazandó jogot, ha e jog nem valamely tagállam joga."

4.3.10 Eltekintve attól a lehetőségtől, hogy az elhunyt saját nemzeti jogát is választhatja (17. cikk), a rendelet általában az eljáró bíróságnak, azaz azon EU-tagállam bíróságának a jogát alkalmazza, amelyben az elhunyt szokásos tartózkodási helye volt elhalálozásának időpontjában. A fennmaradó joghatóság (6. cikk) értelmében azonban nem uniós tagállam joga is alkalmazandó lehet. Ilyen esetekben elejét kell venni annak, hogy a rendelet aláássa az illetőségi kritériumok egységességét, amelyet néhány nem uniós tagállammal esetleg már megteremtettek (és amely egységesség kedvező minden elhunyt és örökös számára), és olyan nemzeti jogrendszerre ruházza a hatáskört, amely saját szemszögéből nézve nem tűnhet alkalmazhatónak egy adott öröklési ügyben. E szükséglet kielégítése, valamint az uniós és nem uniós tagállamok közötti koordináció javítása és kiegyensúlyozottabbá tétele érdekében azt javasoljuk, hogy a jelenlegi 26. cikk helyére az alábbi cikk kerüljön:

4.3.10.1 „Ha az elhunyt a 17. cikk értelmében nem választott alkalmazandó jogot, valamint e rendelet értelmében az alkalmazandó jog valamely nem uniós tagállam joga, és annak kollíziós szabályai alkalmazandónak minősülnek akár egy uniós tagállam, akár egy másik olyan nem uniós tagállam jogára, amely saját jogát alkalmazná, e másik állam joga alkalmazandó. Ez a cikk nem alkalmazandó az öröklési szerződésre, amelynek a 18. cikk (2) bekezdésében előírt illetőségi kritériuma az a jog, amellyel a legszorosabb kapcsolatokat mutatja."

(*) A fordító megjegyzése: Az európai bizottsági dokumentum magyar változatában – egyéb nyelvektől eltérően – a »további« szó szerepel.

4.3.10.2 Ez az új rendelkezés igazodik a rendelethez ([5]), és arra törekszik, hogy továbbfejlesszen ([6]) egy hasonló rendelkezést, amelyet ugyanezen szükségletre tekintettel beemeltek a fontos Hágai Öröklési Jogi Egyezménybe, azaz „mert a legtöbb küldöttség (…) felismerte, hogy törekednie kell arra, hogy ne rombolja szét az egységességet ott, ahol az már megvalósult" ([7]). Ezen túlmenően az ezen új rendelkezés (az új 26. cikk) által biztosított rugalmasság összhangban van néhány nem uniós tagállam – például az USA – vissza- és továbbutalási jogával és gyakorlatával. ([8])

Az a tény, hogy a „Róma I." és „Róma II." rendelet gyökeresen kizárt mindennemű vissza- és továbbutalással kapcsolatos rendelkezést, egyszerűen azt tükrözi, hogy azok tárgya (szerződéses és nem szerződéses kötelezettségek) nagyban különbözik az öröklési ügyektől. A Róma I-ben és II-ben alkalmazott ilyen kizárás önmagában nem számít komoly érvnek a fent javasolt új 26. cikk kizárása mellett, hiszen a szóban forgó cikk az öröklési ügyekben éppoly kulcsfontosságú és hasznos minden elhunyt és örökösei számára, mint az uniós és nem uniós tagállamok közötti illetőségi kritériumok kiegyensúlyozottabb koordinációja érdekében.

4.3.11 A közrendről szóló 27. cikk hagyományos, mindamellett kulcsfontosságú rendelkezés. A meglehetősen szabványosított alkalmazás miatt ajánlatos a rendelet minden nyelvén beszúrni a „nyilvánvalóan" szót az „összeegyeztethetetlen az eljáró bíróság országának közrendjével" elé, továbbá a „nemzetközi" szót beszúrni a „közrend" elé legalábbis a francia és az olasz változatban (amennyiben szükséges, más nyelveken is). Igen újszerű és hasznos, hogy a fenti lehetőséget az öröklési ügyek különös jellemzőire tekintettel kizárják, ha az „kizárólag azon az alapon (volna alkalmazandó), hogy a kötelesrészre vonatkozó feltételei eltérőek az eljáró bíróság országában hatályban lévőktől".

4.3.12 A 27. cikk (2) bekezdésében az „its clauses regarding" angol nyelvi változat nem felel meg a „ses modalités concernant" („vonatkozó feltételei") francia nyelvi változatnak. Ajánlatos az „its provisions" („vonatkozó feltételei") kifejezés megtartása a rendelet összes nyelvén.

4.4 *IV. fejezet: Elismerés és végrehajtás*

4.4.1 A 44/2001/EK rendelet mintáját követve a rendeletjavaslat IV. fejezetén belül a 29–33. cikk az elismeréssel foglalkozik.

4.4.2 Az európai nemzetközi öröklés egyszerűsítése azon az elven nyugszik, hogy a valamely tagállamban e rendeletjavaslat alapján hozott határozatokat külön eljárás alkalmazásának szükségessége nélkül elismerik a többi tagállamban.

4.4.3 A valamely tagállamban hozott határozat érdemben nem vizsgálható felül abban a tagállamban, amelyben az elismerést kérik, és azt mindössze négy esetben nem ismerik el.

4.5 *V. fejezet: Közokiratok*

4.5.1 A nemzetközi öröklés nagymértékben egyszerűsödik amiatt is, hogy a rendeletjavaslat értelmében a valamely tagállamban az öröklési ügyekben szokásos, az alaki követelményeknek megfelelően kiállított közokiratokat más tagállamokban el kell ismerni.

4.6 *VI. fejezet: Európai öröklési tanúsítvány*

4.6.1 A rendeletjavaslattal bevezetett európai öröklési tanúsítvány a törvényes örökösi, a végrendeleti örökösi, illetve hagyományosi minőség, valamint a végrendeleti végrehajtók vagy vagyonkezelő harmadik személyek hatásköreinek igazolását jelenti. Javasolt a 43. cikk (2) bekezdésében foglalt határidő 9 vagy 12 hónapra történő módosítása.

4.6.2 A kérelemhez kitöltendő űrlap modelljét egyszerűsíteni kellene, törölve a 4.7. pontban kért adatokat.

Kelt Brüsszelben, 2010. július 14-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság elnöke

Mario SEPI

([5]) Ezáltal továbbá kiterjeszti a „vissza- és továbbutalás" hatályát a nem uniós tagállamokról az uniósakra is.

([6]) Miáltal érvényesítését nemcsak a Professio Iuris esetében zárja ki (17. cikk), hanem a más jellegű és módszertanú illetőségi kritériumok tekintetében is (kivételi záradékok, mint például a 18. cikk (2) bekezdésében az a jog, amellyel a legszorosabb kapcsolatokat mutatja).

([7]) Waters-jelentés, 553. o., a 16. ülésszak jegyzőkönyve, 1988. október 3–20., T.II., Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia, 1990.4. cikk, A haláleset miatti öröklésre alkalmazandó jogról szóló egyezmény. (1989. augusztus 1.) Lásd még: P. Lagarde: La nouvelle Convention de la Haye sur la loi applicable aux successions (Az öröklésre alkalmazandó jogról szóló új hágai egyezmény), RCDIP 1989,249. o. (258).

([8]) A Hágai Egyezmény 4. cikke tekintetében, E. F. Scoles: The Hague Convention on Succession (A Hágai Öröklési Jogi Egyezmény), AJCL 1994.,85. o. (113).